

Univerza v Mariboru

Fakulteta za logistiko

Javna agencija za znanstvenoraziskovalno
in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije

JAVNA AGENCIJA
REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA VARNOST PROMETA

Evalvacija učinkovitosti rehabilitacijskih programov in programa dodatnega usposabljanja za varno vožnjo

Analiza ankete splošne populacije: Raziskava o stilih
vožnje in udeležbi na rehabilitacijskih programih za
voznike

Vodja projekta: dr. Darja Topolšek

Člani projektne skupine: dr. Tina Cvahte Ojsteršek, dr. Uroš

Kramar, dr. Mateja Forte

Projekt je financiran iz Javnega razpisa za izbiro raziskovalnih projektov ciljnega
raziskovalnega programa "CRP 2023"

Celje, 2024

Naslov: Evalvacija učinkovitosti rehabilitacijskih programov in programa dodatnega usposabljanja za varno vožnjo: Analiza ankete splošne populacije: Raziskava o stilih vožnje in udeležbi na rehabilitacijskih programih za voznike

Avtorji poročila: dr. Darja Topolšek, dr. Tina Cvahte Ojsteršek

Izdajatelj: Fakulteta za logistiko, Univerza v Mariboru

Kraj: Celje

Leto: 2024

Projekt »Evalvacija učinkovitosti rehabilitacijskih programov in programa dodatnega usposabljanja za varno vožnjo« je financiran iz Javnega razpisa za izbiro raziskovalnih projektov ciljnega raziskovalnega programa "CRP 2023". Sofinancerja sta Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije in Javna agencija Republike Slovenije za varnost prometa.

Kazalo vsebine

1	UVOD.....	1
2	METODOLOGIJA RAZISKAVE	3
2.1	NAMEN RAZISKAVE.....	3
2.2	PRIPRAVA ANKETE	4
2.3	CILJNA SKUPINA IN VZOREC	12
2.4	NAČIN ZBIRANJA PODATKOV	13
2.5	ANALIZA PODATKOV	13
3	REZULTATI RAZISKAVE	15
3.1	DEMOGRAFSKE ZNAČILNOSTI ANKETIRANCEV	15
3.2	ANALIZE VOZNIH NAVAD ANKETIRANCEV	20
3.2.1	<i>DBQ</i>	<i>20</i>
3.2.2	<i>Odnos anketirancev do vožnje</i>	<i>24</i>
3.2.3	<i>Samoocena voznškega sloga.....</i>	<i>28</i>
3.2.4	<i>Izkušnje z udeležbo na programu za dodatno usposabljanje za varno vožnjo za izbris kazenskih točk.....</i>	<i>29</i>
3.2.5	<i>Izkušnje z udeležbo na edukacijskih delavnicah</i>	<i>31</i>
3.2.6	<i>Izkušnje z udeležbo na psihosocialnih delavnicah</i>	<i>34</i>
4	ZAKLJUČEK.....	37
5	PRILOGE.....	39
5.1	ANKETNI VPRAŠALNIK	39

Kazalo slik

SLIKA 1: STAROSTNA STRUKTURA ANKETIRANCEV	16
SLIKA 2: VOZNIŠKE IZKUŠNJE ANKETIRANCEV/ ŠTEVILO LET Z VOZNIŠKIM DOVOLJENJEM B KATEGORIJE	17
SLIKA 3: POVPREČNA PREVOŽENA RAZDALJA NA MESEC MED ANKETIRANCI	18
SLIKA 4: PREGLED UDELEŽBE ANKETIRANCEV V RAZLIČNIH PROGRAMIH	19
SLIKA 5: ANALIZA TRDITEV DBQ – POVPREČJE OCEN TRDITEV (N=548)	22
SLIKA 6: ANALIZA TRDITEV DBQ – PODROBNEJŠA OPREDELITEV OCEN (N=548)	23
SLIKA 7: ODNOS ANKETIRANCEV DO DOLOČENIH ELEMENTOV VOŽNJE (N=546)	25
SLIKA 8: SAMOOCENA VOZNIŠKEGA SLOGA NA KONTINUUMU NASPROTNIH LASTNOSTI (N=540)	28
SLIKA 9: OCENE ELEMENTOV IN IZKUŠENJ PROGRAMA DODATNEGA USPOSABLJANJA ZA VARNO VOŽNJO (N=5)	30
SLIKA 10: OCENE IZKUŠENJ IN MNENJ O EDUKACIJSKI DELAVNICI (N=16)	32
SLIKA 11: OCENE IZKUŠENJ IN MNENJ O PSIHO SOCIALNIH DELAVNICAH (N=3)	35

1 UVOD

Varnost v cestnem prometu predstavlja ključen družbeni izziv, saj vsako leto na cestah izgubimo številna življenja, mnogi pa utrpijo hude poškodbe, ki pogosto vodijo v trajno invalidnost. Prometne nesreče ne povzročajo le človeških tragedij, temveč tudi znatne neposredne in posredne stroške, ki pomembno vplivajo na bruto domači proizvod države. Med glavnimi dejavniki tveganja so vožnja pod vplivom alkohola in drog ter tvegano vedenje voznikov.

Evropska komisija se že vrsto let osredotoča na izboljšanje varnosti v cestnem prometu in redno sprejema akcijske programe z namenom zmanjšanja števila smrtnih žrtev na cestah Evropske unije. Države članice spodbuja k izvajanju rehabilitacijskih programov ter k ozaveščanju o prometnih tveganjih. V Sloveniji so rehabilitacijski programi za voznike, ki so vozili pod vplivom alkohola, drog ali drugih psihoaktivnih snovi, opredeljeni v Zakonu o voznikih. Ti programi se osredotočajo na spremembo osebnih stališč in prepričanj glede vožnje pod vplivom teh substanc ter tvegane vožnje. Od leta 2016 edukacijske in psihosocialne delavnice v celoti izvaja Agencija za varnost prometa, pri čemer se je med letoma 2016 in 2022 teh programov udeležilo skupno 35.234 oseb, od tega 91 % moških, večinoma v starostnem obdobju od 30 do 50 let (EKIPA, 2023).

Poleg rehabilitacijskih programov je v Sloveniji za voznike začetnike obvezen tudi program dodatnega usposabljanja za varno vožnjo. Ta program vključuje teoretični in praktični del, kjer se udeleženci seznani z varnostjo cestnega prometa, tveganji pri vožnji ter pridobijo praktične izkušnje pri obvladovanju vozila v različnih situacijah. Program je zasnovan tako, da pomaga mladim voznikom razviti odgovoren odnos do vožnje in zmanjšati verjetnost udeležbe v prometnih nesrečah.

Kljub obstoju teh programov ostaja vprašanje njihove dejanske učinkovitosti pri spreminjanju vedenja in zmanjševanju prometnih prekrškov ter nesreč. Zato je ključnega pomena, da se ti programi nenehno evalvirajo in nadgrajujejo na podlagi zbranih

podatkov in analiz. Le tako lahko zagotovimo, da so ukrepi resnično učinkoviti in prispevajo k večji varnosti na naših cestah.

V okviru projekta Evalvacija učinkovitosti rehabilitacijskih programov in programa dodatnega usposabljanja za varno vožnjo smo, v okviru aktivnosti A1, med drugim določili, da bomo izvedli anketo na vzorcu splošne populacije. Namen ankete je primerjati vedenje posameznikov v prometu med splošno populacijo in tistimi, ki so se udeležili rehabilitacijskih programov ali programa dodatnega usposabljanja za varno vožnjo. Tako bomo lahko udeležence teh programov primerjali s kontrolno skupino, torej osebami, ki niso bile vključene v nobenega od rehabilitacijskih programov.